

Bakalárska štátna skúška – európske štúdiá a politiky

Tézy k predmetu: Štátna skúška z politológie

- 1. Pojem Stredná Európa v historickom kontexte** (historický vývoj a pohľady na región strednej Európy, teoretické koncepcie, geopolitické pohľady)
- 2. Politické systémy štátov Vyšehradskej skupiny** (štátoprávny kontext politických systémov, zákonodarná moc, súdna moc, výkonná moc, usporiadanie zložiek moci, demokratická transformácia po roku 1989)
- 3. Premeny výkonnej moci v štátoch Vyšehradskej skupiny** (vývoj v štruktúre exekutívy, spôsob členenia exekutívnej zložky moci, kompetencie a spôsob kreovania, spôsob akým boli menené vzťahy medzi jednotlivými zložkami po roku 1989, hlavné rozdielne znaky vo fungovaní exekutívy v jednotlivých štátoch, utváranie vlád a ich fungovanie po roku 1989)
- 4. Fungovanie zákonodarnej moci v štátoch Vyšehradskej skupiny** (členenie zákonodarnej moci v štátoch V4, problémy a hlavné faktory fungovania bikameralizmu vo V4, právomoci zákonodarných zborov, zákonodarná iniciatíva a legislatívny proces v štátoch V4, zloženie zákonodarných zborov a premeny parlamentných väčšín)
- 5. Politické strany v štátoch Vyšehradskej skupiny po roku 1989** (utváranie politických strán po roku 1989, hlavné politické strany a ich zaradenie na straníckom spektre, orientácia a základné smerovanie politických strán v štátoch V4, hlavní predstavitelia politických strán, vznik nových politických strán – dôvody a následky na stranícke spektrum a samotný politický systém jednotlivých štátov)
- 6. Volebné systémy v štátoch Vyšehradskej skupiny** (charakteristika volebných systémov a nastavenie volebného práva pre voľby na celoštátnej úrovni v štátoch V4, definovanie ich odlišností a špecifik v rámci vývoja)
- 7. Národ a národná identita: vymedzenia, historický vývoj, pôvod európskych národov** (definovanie identity, identita: osobná – kolektívna – politická, prístupy k skúmaniu identity: esencialistický, konštruktivistický, primordiálny a inštrumentálny model skúmania individuálnych a kolektívnych identít; vznik a vývoj národov, integrujúce prvky národov, typológie národov, objasniť formovanie identít v premenách 20. storočia, hlavné problémy a rozpory súčasnosti)
- 8. Teória demokracie** (charakteristika pojmu a problémy s jeho definovaním, etymologický význam pojmu demokracia a pojem ľud, základné zdroje modernej demokracie, modely demokracie, teória polyarchie, liberálna demokracia, kritéria demokratického procesu, moderná demokracia a politické inštitúcie)

9. **Totalitné a autoritárske režimy** (charakteristika demokratických, autoritárskych a totalitných koncepcií vlád – aplikovanie na konkrétnych príkladoch štátov, ich odlišnosti, pojem totalitarizmu a jeho vývoj – vrátane významných autorov, teória autoritárskych režimov)
8. **Politické strany a stranícke systémy** (politická strana a politické hnutie, vznik politických strán a ich tradičné delenie, konfliktné línie, systémy politických strán, typy politických strán, stranícke rodiny)
9. **Voľby a volebné systémy** (charakteristika volieb, volebných systémov, klasifikácie volebných systémov, predstavenie jednotlivých kategórií volebných systémov: väčšinové, pomerné, kombinované a semiproporčné volebné systémy, vlastnosti a premenné jednotlivých volebných systémov, ich praktické príklady využitia)
10. **Politické systémy štátov západnej Európy** (charakteristika politických systémov štátov: Nemecko, Francúzsko, Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska, Belgicko, Holandsko, Taliansko, ich štátprávny kontext, zákonodarná moc, výkonná moc, súdna moc, stranícke a volebné systémy)
11. **Subjekty medzinárodného práva a základné zásady medzinárodného práva** (klasifikácia a charakterizácia subjektov medzinárodného práva s dôrazom na štát, prejavy medzinárodnej subjektivity, inštitút uznania štátu a vlády ako aj spôsobov vzniku a zániku štátov, základné zásady medzinárodného práva obsiahnuté v prameňoch medzinárodného práva)
12. **Zodpovednosť a uplatňovanie sankcií v medzinárodnom práve** (pravidlo svedomitého plnenia medzinárodných záväzkov (pacta sunt servanda), inštitút donútenia, zodpovednosť štátu za protiprávne správanie, okolnosti vylučujúce protiprávnosť konania, právne dôsledky vzniku medzinárodnej zodpovednosti, základné aspekty inštitútu donútenia v medzinárodnom práve, uplatňovanie sankcií voči štátom)
13. **Štátne inštitúcie pre medzinárodné styky** (vnútroštátne orgány pre medzinárodné styky, zahraničné orgány štátu pre medzinárodné styky, základné aspekty diplomatického a konzulárneho práva)
14. **Obyvateľstvo a jednotlivci v medzinárodnom práve** (medzinárodnoprávna a vnútroštátna úprava štátneho občianstva, bipolitizmus, apolitizmus, cudzinecký režim, inštitútu diplomatickej ochrany a extradície, medzinárodné azylové a utečenecké právo)
15. **Medzinárodnoprávna ochrana ľudských práv** (charakteristika univerzálnych a regionálnych systémov ľudských práv, identifikácia najdôležitejších medzinárodných dohôd, európsky systém ochrany ľudských práv, aktivity Rady Európy, Európskej únie a OBSE v oblasti ľudských práv)

16. **Ústava Slovenskej republiky** (proces prijatia Ústavy SR, procesy novelizácie pôvodnej Ústavy SR, charakteristika hláv ústavy, analýza jednotlivých súčastí s dôrazom na zložky delenia moci v štáte)
17. **Národná rada Slovenskej republiky** (ústavné a politické ukotvenie zákonodarnej moci v štáte a spôsob kreovania, vývoj parlamentarizmu na Slovensku od roku 1989, prehľad najdôležitejších udalostí na pôde NR SR, orgány parlamentu, politická dimenzia parlamentu)
18. **Legislatívny proces v podmienkach Slovenskej republiky** (procesy tvorby legislatívy na Slovensku, politická dimenzia tvorby legislatívy na Slovensku, mimoriadny legislatívny proces)
19. **Vláda Slovenskej republiky** (ústavné a politické vymedzenie vlády SR, prehľad jednotlivých vlád na Slovensku od roku 1989, kompetencie vlády SR, spôsob jej kreovania, proces tvorby vládných rozhodnutí, aplikácia vládných rozhodnutí v systéme štátnej správy)
20. **Prezident Slovenskej republiky** (ústavné a politické vymedzenie inštitútu hlavy štátu, spôsob kreovania tejto funkcie, prehľad hláv štátu po roku 1993 a ich charakteristika, význam funkcie prezidenta)
21. **Politické strany na Slovensku po 1989** (vývoj politických strán od roku 1989, charakteristika jednotlivých politických strán, význam politických strán, právne ukotvenie vzniku, fungovania a zániku politických strán)
22. **Súdna moc na Slovensku** (všeobecné a ústavné súdnictvo na Slovensku, význam a postavenie ÚS SR, najvýznamnejšie rozhodnutia ÚS SR a ich vplyv na politický systém, prokuratúra a inštitút ombudsmana)
23. **Referendum v podmienkach Slovenskej republiky** (inštitút referenda v politickom systéme, podmienky vypísania a úspešnosti referenda, legislatívne nastavenia jeho realizácie, význam a nástrahy referenda ako nástroja priamej demokracie, prehľad jednotlivých referend)
24. **Územná samospráva na komunálnej úrovni** (vznik a vývoj komunálnej samosprávy, význam komunálnej samosprávy, postavenie obcí a miest, kompetencie komunálnej samosprávny, volebný systém pre voľby do komunálnej samosprávy, administratívne členenie SR)

- 25. Územná samospráva na krajskej úrovni** (vznik a vývoj regionálnej samosprávy, význam regionálnej samosprávy, postavenie VÚC, kompetencie regionálnej samosprávny, volebný systém pre voľby do regionálnej samosprávy, administratívne členenie SR na regionálnej úrovni)
- 26. Štátna správa v SR** (systém štátnej správy, orgány štátnej správy, úrovne štátnej správy, kompetencie štátnej správy, efektívnosť štátnej správy)

Literatúra:

- BARNOVSKÝ, M. a kol. 1998. *Dokumenty slovenskej národnej identity a štátnosti, I. a II. diel.* Bratislava: Slovenské národné literárne centrum, 1998.
- BZDILOVÁ, R.; EŠTOK, G.; BARDOVIČ, J. 2018. *Voľby a volebná problematika v štátoch EÚ.* Košice: UPJŠ, 2018.
- CABADA, L. 2008. *Nové demokracie strední a východní Evropy.* Praha: Oeconomica, 2008. ISBN 978-80-245-1388-1.
- CHYTILEK, R.; ŠEDO, J.; LEBEDA, T. 2009. *Volební systémy.* Praha: Portal, 2009. ISBN 978-80-7367-548-6.
- DAHL, R. 2001. *O demokracii,* Portál: Praha, 2001.
- DAVID, V.; BUREŠ, P.; FAIX, M.; SLADKÝ, P.; SVAČEK, O. 2011. *Mezinárodní právo veřejné s kazuistikou.* 2. vyd. Příbram: Leges, 2011. ISBN: 978-80-87212-86-8.
- HELD, D. 2006. *Models of Democracy.* SU Press, 2006.
- HEYWOOD, A. 2002. *Politologie.* Praha: Eurolex Bohemia, 2002.
- HEYWOOD, A. 2008. *Politické ideologie.* Plzeň: Aleš Čeněk, 2008.
- HLOUŠEK, V.; KOPEČEK, L. 2003. *Demokracie.* Brno: CDK, 2003.
- HLOUŠEK, V.; KOPEČEK, L. 2010. *Politické strany.* Praha: Grada, 2010.
- HORVÁTH, P. a kol. 2014. *Kapitoly z politického systému Slovenskej republiky.* Trnava: UCM, 2014.
- JUZA, P. 2018. *Politológia tretieho tisícročia.* Malacky: PeIn Malacky, 2018.
- KOPEČEK, P. 2007. *Politické strany na Slovensku 1989 až 2006.* Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2007. ISBN 978-80-7325-113-0.
- KUBÁT, M. 2004. *Politické a ústavní systémy zemí středovýchodní Evropy.* Praha: Eurolex Bohemia, 2004.
- LEŠKA, D. 2011. *Formovanie politického systému na Slovensku po roku 1989.* Bratislava: Infopress, 2011. ISBN 978-80-89485-04-8.
- MIHÁLIK, J. 2017. *Kapitoly z porovnávej politológie.* Trnava: Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave, 2017. ISBN: ISBN 978-80-8105-872-1.
- MIKUŠ, D. 2018. *Pohľady politických strán na verejnú správu.* Trnava: FSV UCM v Trnave, 2018. ISBN 978-80-8105-962-9.
- MIKUŠ, D. ed. 2019. *Komunálna samospráva na Slovensku optikou verejnej politiky.* Trnava: UCM v Trnave, 2019. ISBN 978-80-572-0022-2.
- MRVA, I. 2010. *Slovensko a Slováci v 2. polovici 19. storočia.* Bratislava, Trnava: Perfekt; Univerzita sv. Cyrila a Metoda, 2010.

UNIVERZITA SV. CYRILA A METODA V TRNAVE
NÁM. J. HERDU 2, 917 01 TRNAVA
FAKULTA SOCIÁLNYCH VIED
Bučianska 4/A, 917 01 Trnava

-
- LJIPHART, A. 1999. *Patterns of Democracy*. Government Forms and Performance in Thirty-Six Countries. New Haven and London: Yale Press, 1999.
- OROSZ, L.; ŠIMUNIČOVÁ, K. 1998. *Prezident v ústavnom systéme SR*. Bratislava: SAV. 1998.
- RESCHOVÁ, J. a kol. 2019. *Státoveda. Stát. Jednotlivec. Konstitucionalismus*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN978-80-7552-695-3.
- ŘÍCHOVÁ, B. 2004. *Komparace politických systému II*. Praha: Oeconomica, 2004. ISBN 8024507579.
- ŘÍCHOVÁ, B. 2006. *Přehled moderních politologických teorií*. Praha: Portál. 2006. ISBN 80-7367-177-8.
- SARTORI, G. 1993. *Teória demokracie*. Bratislava: Archa, 1993.
- SOPÓCI, J. 2004. *Politika v spoločnosti*. Bratislava: VEDA vydavateľstvo SAV, 2004.
- STRMISKA, M., HLOUŠEK, V., KOPEČEK, L., CHYTILEK, R. 2005. *Politické strany moderní Evropy*. Praha: Portál, 2005. I SBN 80-7367-038-0.
- ŠVIKRUHA (ed.). 2018. *Transformácia a premeny politických systémov v krajinách Vyšehradskej skupiny*. Bratislava : IRIS, 2018. ISBN 978-80-8200-031-6.
- TÓTH, R. 1998. *Komparatívna politológia*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, 1998. ISBN 80-8055-097-2.